

List ljudstvu v poduk in zabavo.

Izhaja vsak četrtek in velja s poštno vred in v Mariboru s pošiljanjem na dom za celo leto 2 gld. 50 kr., za pol leta 1 gld. 30 kr., za četrt leta 65 kr. — Naročnina se pošilja upravitelstvu v tiskarni sv. Cirila, koroške ulice št. 5. — Deležniki tiskovnega društva dobivajo list brez posebne naročnine.

Posamezni listi dobijo se v tiskarni in pri g. Novak-u na velikem trgu po 5 kr. Rokopisi se ne vračajo, neplačani listi se ne sprejemajo. Za oglasila se plačuje od navadne vrstice, če se natisne enkrat, po 8 kr., dvakrat 12 kr., trikrat 16 kr.

Izjava slov. in hrv. poslancev.

O naših državnih poslancih se piše sedaj veliko in še več se govori o njih, odkar so šli na dvojce v drž. zboru. Vprašanje pa se razpravlja o njih eno, ali je bilo bolje za-nje, oziroma za slov. ljudstvo, da so ostali v klubu konservativcev, v katerem so bili doslej, ali pa, da so iz njega šli ter si osnovali nov klub za-se? V tem se razume, da velja to vprašanje za vse, v celoti. Drugo pa je potlej, ali je bilo dobro, da so se ločili ter je njih večina ostala, kakor doslej, v klubu konservativcev, manjšina pa si je osnovala novi klub vkup s hrv. poslanci? Misli si gredo o tem pri slov. rodoljubih še na vs križje.

Če bi naj odgovorili mi na to vprašanje, ne bilo bi nam težko najti odgovora, toda ali s svojim odgovorom koristimo naši skupni stvari? To je drugo vprašanje in nam se dozdeva, da storimo bolje, ako še počakamo s svojim odgovorom ter poročamo našim bralcem samo o doslenjih dogodbah, njim pa prepustimo, da si napravijo sami svojo sodbo. Izmed stajarskih drž. poslancev sta gg. M. Vošnjak in Fr. Robič še nadalje v klubu konservativcev, dr. L. Gregorec pa je v novem klubu.

Klub konservativcev poznajo naši bralci in zato ni treba, da še govorimo o njem na dalje, ali novi klub, v katerem je g. dr. Gregorec: kdo ga pozna? On nam mora tedaj še le pokazati in nam povedati, kaj hoče in kako upa tisto potem doseči? In ravno o tem govori izjava slov. in hrv. poslancev, ki so v tem klubu in oni edini so v njem. Njih izjava je torej samo njih glas in ni jim bilo pri njej nikomur na ljubo zamolčati svojih želja. In čujmo sedaj njih izjavo:

Ko so početkom tega zasedanja podpisani zastopniki stopili v »klub konservativcev«¹ zajedno z drugimi zastopniki slovenskega in hrvatskega naroda, izjavili so složno, da pristopijo klubu, pridržujoč si svojo tesno

medsebojno zvezo, trdno osvedočeni, da bode klub krepko podpiral njihova prizadevanja, katera idejo poglavitno na to, da Slovenci in Hrvati dosežejo svojo narodno ravnopravnost.

Vrhu tega izjavili so hrvatski zastopniki pri oni priliki, da stopajoč v klub nočejo kakor si bodi pre-judicirati svojemu državnemu pravu, ter so pristavili, da se ne bodo držali vezanih po klubovi disciplini v vprašanjih, katera bi se od katerekoli strani na to nanašala.

Ko se je začetkom leta 1892 pretresala v klubu trgovinska pogodba z Italijo, izjavili so isti, da si pridržujejo svobodno glasovanje o tem predmetu, ter da ob svojem času označijo svoje stališče. Če pa niso do zadnjega odloženja državnega zbora tega storili, zgodilo se je to jedino iz razloga, ker so se nadejali, da ona vlada, katera je opetovano naglašala, da stoji nad strankami, povoljno reši neka viseča narodna in gospodarska vprašanja, sprožena v dalmatinskem zboru na temelju pravice in zakona.

Z druge strani so pa bili vsi podpisani tega mnenja, da s tem, da ostanejo v klubu, zaprečijo, da bi levica prišla do oblasti, kar se je do neke mere tudi posrečilo.

Toda odkar se je predstavila državnemu zboru parlamentarna vlada, katera se nazivlje koalicijsko, čeravno v njej ni zastopanih 10 milijonov Slovanov — odkar se mora ta vlada naslanjati na koalirane stranke, pa podpisani se po svojem političnem osvedočenju s to koalicijo družiti ne morejo, ker vladni program nima nikakih ozirov na narodne težnje, izrecno naglašajoč, da morajo mirovati vsa velika politična vprašanja, torej tudi ono o narodni ravnopravnosti; z ozirom, da podpisani težje na to, da se rešijo po pravici vsa narodna vprašanja; — z ozirom, da so že odločili glasovati proti izjemnemu stanju v kraljevini Češki, katero hoče nova vlada vzdrževati, ker je smatrajo naperjeno proti češkemu narodu, koji jim je bratski narod; — z ozirom,

da hočejo tudi gledé drugih v vladnem programu navedenih vprašanj ohraniti si prosto roko, došli so do zaključka, da izstopijo iz kluba.

Ta zaključek izjavili so klubu dne 23. t. m. in ustanovili posebno slovensko-hrvatsko skupino, ter hočejo brez kakih ozirov pazljivo slediti vladnem delovanju in temu nasproti vravnati svoje držanje. Ob enem stopili so podpisani v dogovor z ostalimi hrvatskimi in slovenskimi zastopniki, ter se nadejajo, da se s časom tej skupini pridružijo še drugi zastopniki, da složno delujejo na parlamentarnem polju.

Da podpisani izstopijo iz parlamentarne večine, je naravna posledica njih zastopniških dolžnostij, ter jim bode iz istega razloga poglavitna zadača, čuvati in braniti pravice in koristi slovenskega in hrvatskega naroda, koje se osobito na Primorskem identificirajo s koristmi države. Potegovati se hočejo tudi za to, da se čim prej oživotvori združenje vseh slovanskih zastopnikov, kateri pripadajo koaliciji, v svrhu vzajemnega in odločnega delovanja za ravnopravnost in za pravice vseh slovanskih plemen.

Na Dunaju, 26. novembra 1893.

Dr. Klaič, dr. Ferjančič, dr. Bulat, dr. Gregorčič, Borčič, Alfred grof Coronini, dr. Gregorec; Šupuk, Kušar, Nabergoj.

Kmetijske zadruge.

(Dalje.)

§ 16 Delokrog okrajnih in deželnih zadrug je določen po njih namenu, o katerem govoru § 2. Razun skrbij, ki jih jim naklada postava o ustanovi rentnih posestev, imajo zadruge še sledeče naloge:

a) napravljati zadruga skladišča in založnice za poljske pridelke zadrugnikov;

b) prodajati poljske pridelke, ki so jej v ta namen izročeni, na povelje in račun zadrugnikov, zlasti za potrebe vojaške uprave;

c) kupovati na povelje in račun zadrugnikov kmetijske stroje, orodje in druge kmetom potrebne reči;

d) ustanavljati nove, ali pospeševati stare posojilnice, posebno take po načrtu Reiffeisen, da dobi gospodar posojilo ali na svojo osebo ali pa na račun pridelkov, katere je oddal v zadruga skladišče;

e) posredovati, da dobijo zadrugniki posojila na dalje časa pri hipoteknih bankah na uknjiženje, pa tako, da se z obrestmi počasi tudi dolg odplačuje; in kjer ni hipoteknih bank, pa pri hranilnicah in enakih zavodih;

f) posredovati, da se posli in delavei zavarujejo na čas bolezni, onemoglosti in starosti;

g) prirejati bolnišnice in oskrbovalnice ter urediti jih tako, da se tiste zalagajo s pridelki zadrugnih skladišč;

h) posredovati med takimi, ki iščejo delavcev, in tistimi, ki iščejo dela;

i) nadzorovati nakupovanje semen in posredovati pri občevarju zadrugnikov s kmetijskimi poskušalnicami;

k) posredovati, da se zadrugniki zavarujejo zoper ogenj, točo in nezgode pri živini in pomagati jim, da se zavarujejo pod dobrimi pogoji, ter voliti iz zadrugnikov cenilce za komisije pri nesrečah, ki zadenejo zavarovalnice;

l) ustanavljati in pospeševati zadruge za živinorejbo;

m) sestavljati zadruga statistiko;

n) zadrugnikom v njih pravicah priskrbovati praviško pomoč.

§ 17 Ako stanovske kmetijske zadruge ne morejo same izvršiti svoje naloge (§ 16), morajo ustanavljati pridobninske in gospodarske zadruge na podlagi postave z dne 9. mal. travna 1873 drž. zak. št. 70, posebno take po načrtu Reiffeisen, ali pa v zvezo stopiti s podobnimi, že obstoječimi zavodi ter njih delovanje pospeševati.

§ 18 Kmetijske zadruge niso podložne določbam postave z dne 9. mal. travna 1873 drž. zak. št. 70, o pridobninskih in gospodarskih zadrugah. Za vse svoje zaveze in dolžnosti jamči le zadruga sama kot pravna oseba. Pred sodnijo in drugod zastopa zadruga nje načelnik ali pa njegov namestnik. Pisma pa, s katerimi se zadruga proti tretjemu za kaj zaveže, mora podpisati načelnik in eden iz odbornikov. Če govori pa pismo o kaki kupčiji, ki jo sme le zadruga odbor skleniti, ali pa višja oblast dovoliti, morata se poleg načelnika podpisati še dva odbornika.

§ 19 Za pokritje svojih prvih, ustanovnih stroškov imajo tako okrajne, kakor deželne zadruge pravico, naložiti svojim udom denarni donesek, ki pa ne sme presegati 1 odstotka od državnega zemljiškega davka do tistega posestnika.

§ 20 Na koncu vsakega leta morajo okrajne in deželne zadruge napraviti proračun o izdatkih bodočega in o zgubah pretečenega leta, in da se vse to pokrije, imajo pravico, zadrugnikom naložiti denarna vplačila. Ti denarni doneski pri okrajnih zadrugah ne smejo presegati 4 odstotkov, pri deželnih ne 1 odstotek državnega zemljiškega davka.

§ 21 Ako hoče okrajna zadruga za pokritje v § 20 omenjenih stroškov naložiti več, ko 4%, doklade na zemljiški davek, mora za to s posredovanjem deželne zadruge in deželne vlade dovoljenje dobiti od denarnega in poljedelskega ministerstva. Od istih ministrov mora s posredovanjem deželne vlade tudi deželna zadruga dovoljenje imeti, ako hoče za svoje v § 20. označene stroške več ko 1% doklade na zemljiški davek pobrati.

§ 22 V §§ 19. do 21. imenovane doneske pobirajo občine kot doklade na zemljiški davek ter jih izročajo okrajnim zadrugam. Tiste doklade pa, ki se poberejo za deželno zadruga. Ti doneski uživajo iste zastavne pravice in prednosti, kakor druge doklade na državne davke.

§ 23 Kdor bi mislil, da se mu z doklado, ki je v § 22 omenjena, krivica godi, sme se v 14 dneh po dostavljenem plačilnem ukazu pritožiti na okrajno glavarstvo in slednjič še na deželno vlado. (Konec prih.)

Cerkvene zadeve.

Usmiljeni bratje pokrajine Graške.

«Storite, bratje, sami sebi dobro, storite iz ljubezni do Jezusa!» Tako je klical pred 350 leti sv. Janez, imenovan »od Boga«, ko je po ulicah Španjskega mesta Granade prosil miloščine za revne bolnike v svoji bolnišnici. Mož božji bil je prepričan, da miloščina več koristi tistim, ki jo delijo, kakor onim, ki jo prejemljejo. Iz ljubezni do Boga je zbral okoli sebe nekaj mož, ki so bili pripravljeni z njim vred brezplačno streči ubogim bolnikom katerekoli vere. Beri čuda njegove ljubezni, kakor jih najdeš popisana v »Življenji svetnikov« dne 8. marcija. Sv. Janez od Boga je umrl leta 1550, še le 55 let star.

Dvajset let po njegovi smrti so papež Pij V. (leta

